

This question paper contains 5 printed pages]

B—242—2019

FACULTY OF SOCIAL SCIENCE

B.A. (Second Year) (Third Semester) (Backlog) EXAMINATION

NOVEMBER/DECEMBER, 2019

(CBCS Pattern)

POLITICAL SCIENCE

Paper VI

(International Relation)

(MCQ & Theory)

(Thursday, 19-12-2019)

Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) All questions carry equal marks.

(iii) Wrong answers will carry negative marks (only for MCQs).

(i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iii) चुकीच्या उत्तरास ऋणात्मक गुण आहेत (केवळ बहुपर्यायी प्रश्नांसाठी).

MCQ

1. Attempt the following multiple choice questions :

10

खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा :

(i) Which of the following statements is correct in the scope of international relations ?

(a) Study of nation-state

(b) Study of foreign policy

(c) Study of national power

(d) All of these

खालीलपैकी कोणते विधान आंतरराष्ट्रीय संबंधाची व्याती दर्शविते ?

(a) राष्ट्र-राज्याचा अभ्यास

(b) परराष्ट्र धोरणाचा अभ्यास

(c) राष्ट्रसत्तेचा अभ्यास

(d) यापैकी सर्व

P.T.O.

(ii) Which one of the following has been wrongly listed as an element of 'National Power' ?

- (a) National Resources (b) Technology
(c) Independent Press (d) Population

खालीलपैकी कोणता घटक राष्ट्रसत्तेचा घटक नाही ?

- (a) नैसर्गिक साधनसंपत्ती (b) तंत्रज्ञान
(c) स्वतंत्र वृत्तपत्रे (d) लोकसंख्या

(iii) Which theory is 'Impracticable' and 'Utopian' theory ?

- (a) Realist theory (b) Idealist theory
(c) Game theory (d) Decision-making theory

कोणता सिद्धांत 'अव्यवहार्य' आणि 'कल्पितादर्श' सिद्धांत आहे ?

- (a) वास्तववादी सिद्धांत (b) आदर्शवादी सिद्धांत
(c) खेळ सिद्धांत (d) निर्णयनिर्माता सिद्धांत

(iv) Which of the following is 'Buffer State' in between India and China ?

- (a) France (b) Switzerland
(c) Tibet (d) Nepal

भारत आणि चीन या दोन राष्ट्रामधील 'आघात प्रतिबंधक राज्य' कोणते ?

- (a) फ्रान्स (b) स्वित्झरलँड
(c) तिबेट (d) नेपाळ

(v) 'National Interests are dynamic. This principle is related to :

- (a) Realist theory (b) Game theory
(c) Decision-making (d) Idealist theory

'राष्ट्रीय हितसंबंधाची गतिशिलता' हे तत्व ..... या सिद्धांताशी संबंधीत आहे.

- (a) वास्तववादी सिद्धांत (b) खेळ सिद्धांत
(c) निर्णयग्राही सिद्धांत (d) आदर्शवादी सिद्धांत

(vi) Simple balance of power means :

- (a) There is a wide dispersal of power among states and a number of states or groups
- (b) The balance is local
- (c) Power is concentrated in two states or in two opposing
- (d) None of the above

साधारण सत्तासंतुलन म्हणजे :

- (a) अनेक राष्ट्रे किंवा त्यांचे गट अथवा समूह ऐकमेकांना संतुलीत करतात
- (b) संतुलन स्थानिक असणे
- (c) दोन परस्परविरोधी शक्तीशाली गट किंवा राष्ट्रे असतात
- (d) वरीलपैकी नाही

(vii) Which is the famous book of Hans J. Morgenthau ?

- (a) The Politics
- (b) The Prince
- (c) Politics Among the Nations
- (d) Republic

हॅन्स जे. मॉर्गेन्थॉ यांचा प्रसिद्ध ग्रंथ कोणता ?

- (a) द पॉलीटिक्स
- (b) द प्रिन्स
- (c) पॉलिटिक्स अमंग द नेशन्स
- (d) रिपब्लिक

(viii) Which factor is important in the development of Western countries ?

- (a) Population
- (b) Morality
- (c) Technology
- (d) None of these

पाश्चात्य राष्ट्रांच्या प्रगतीतील महत्वाचा घटक कोणता ?

- (a) लोकसंख्या
- (b) नैतिकता
- (c) तंत्रविज्ञान
- (d) यापैकी नाही

P.T.O.

(ix) “International politics is a struggle for and use of power among nations.”
Who defined ?

- (a) Thomas Hobbes (b) Frankel
(c) M. Shubik (d) Morgenthau

“आंतरराष्ट्रीय राजकारण म्हणजे सत्ता प्राप्तीसाठी राष्ट्रामध्ये चाललेला संघर्ष होय.” अशी व्याख्या कोणी केली ?

- (a) थॉम्स हॉब्ज (b) फ्रँकेल
(c) एम. शुबीक (d) मॉर्गेन्थॉ

(x) The period of second world war is :

- (a) 1939 to 1945 (b) 1947 to 1952
(c) 1914 to 1918 (d) 1920 to 1924

दुसऱ्या महायुद्धाचा कालखंड :

- (a) 1939 ते 1945 (b) 1947 ते 1952
(c) 1914 ते 1918 (d) 1920 ते 1924

Theory

2. Explain the meaning and importance of international relation. 10

आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा अर्थ सांगून महत्त्व स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Write the characteristics of Balance of Power.

सत्ता संतुलनाची वैशिष्ट्ये विशद करा.

3. State the elements of National Power. 10

राष्ट्रीय सेतेचे घटक स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain the Idealist approach of International Relations.

आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा आदर्शवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

WT

(5)

B—242—2019

4. Write short notes on (any two) :

10

- (i) Scope of International Relation
- (ii) Decision-making theory
- (iii) Types of Balance of Power
- (iv) Limitations of National Power.

शुडकुत टुत ललहल (कुणतुहल दुन) :

- (i) आंतररलषुतुरीत संबुंधलकु वुतुतु
- (ii) नलरुतुतु नलरुधलरुण सुदुधलंत
- (iii) सुतुतल संतुलनलकु वुरकलर
- (iv) रलषुतुरसुतुतुतुतुतु मरुतुतुदल.

B—242—2019

5